

Ορθόδοξος Συναξαριστής :: <https://www.saint.gr>

Σύναξη της Παναγίας της Καλόπετρας στην Ρόδο

Επισκεφτείτε τον ιστοχώρο μας στην διεύθυνση: <http://www.saint.gr/3508/saint.aspx> για περισσότερες πληροφορίες για τον βίο (ονόματα, βίντεο, ακολουθίες, φωτογραφίες κτλ) καθώς και για τυχών ενημερώσεις - διορθώσεις.

Τελευταία ενημέρωση βιογραφίας: N/A
Δημιουργία εγγράφου: 10/04/2026 00:27:01

Σύνοψη

Τύπος εορτής: Εορτάζει στις 15 Αυγούστου εκάστου έτους.

Ημ/νια Βίου: N/A

Βιογραφία

Σε μια πανέμορφη τοποθεσία στα Ν.Α. του χωριού (Θεολόγου Ρόδου) Θολού στην περιοχή Καλαμών και στα όρια της Ψίνθου βρίσκεται το Μοναστήρι της Παναγιάς Καλόπετρας. Μπορεί κανείς να φθάσει από τη Ψίνθο μα και από το δρόμο μέσω Πεταλουδών περνώντας τα Μαλά και αντικρίζοντας δεξιά το Καστρί.

Η Εκκλησία είναι σ' ένα μικρό πλάτωμα του βουνού «Λευκόποδα» ή «Λευτόπαγος» χτισμένη από τον ηγεμόνα της Βλαχίας Αλέξανδρο Υψηλάντη (1782 μ.Χ.). Στο χάρτη το βουνό γράφεται και Λευκόπεδα, από το χρώμα του χώματος.

Το Μοναστήρι υπήρχε στα 1489 μ.Χ., γιατί αν δεν προϋπήρχε της κατακτήσεως της Ρόδου το 1522 μ.Χ., οι Τούρκοι δεν θα επέτρεπαν επισκευή ή ανέγερσή του, σύμφωνα με την πολιτική που ακολουθούσαν κατά των χριστιανών. Η δημοσίευση των αρχείων των Ιπποτών επιφύλαξε εκπλήξεις, αλλά είναι αδύνατη η αρχαιολογική ανίχνευση του κτίσματος.

Η πρώτη αναφορά της Καλόπετρας στα 1314 μ.Χ., μας αναγκάζει να τη συσχετίσουμε μ' άλλα αξιόλογα μοναστήρια που ανήκουν στην ίδια εποχή, όπως ο Ταξιάρχης στο Καμμουρί, ο Αρταμίτης, το Θάρρι, το Σκιάδι, ο Αγ. Φιλήμονας Αρνίθας, το Φουντουκλί και το Φιλήρημο. Καταδεικνύεται ότι όλα μαζί αποτελούσαν κομβικά σημεία ενός εσωτερικού δικτύου του νησιού που ένωνε σπουδαία χωριά και ήλεγχε στρατιωτικές διαβάσεις. Αποτελούσαν τόπο ξεκούρασης των διερχομένων, άρα συνέλεγαν σημαντικές πληροφορίες υψίστης σημασίας. Επιπλέον, εμπόδιζαν σε περίοδο επιχειρήσεων τους επιτιθέμενους ή απέκρυπταν στρατιωτικές δυνάμεις σε μυστική αποστολή. Μετέδιδαν, ως φρουκτωρίες, μηνύματα με φωτιά που έφθαναν εγκαίρως στην πόλη της Ρόδου. Ταυτόχρονα αποτελούσαν σημαντικές οικονομικές μονάδες για τον τόπο και θεραπευτήρια ψυχής.

Γραπτές ιστορικές πηγές αποδεικνύουν τη σχέση της Μονής με την οικογένεια του Αλεξάνδρου Υψηλάντη, του ηγεμόνα της Μολδοβλαχίας. Είναι δύο μαρμάρινες επιγραφές που σήμερα βρίσκονται εντοιχισμένες πάνω από την είσοδο του ναού. Μια μικρή που φέρει τη χρονολογία 1784 μ.Χ. και τα αρχικά ΑΛ ΞΑ ΥΨ ΒΒ ΜΛ ΔΒ (Αλέξανδρος Υψηλάντης, Βοεβόδας Μολδοβλαχίας). Μια άλλη μεγαλύτερη κτητορική επιγραφή, σε διαστάσεις 43x46 εκ. και πάχους 0,7 εκ. από την επιγραφή πληροφορούμεθα ότι ο ναός είναι αφιέρωμα του Αλέξανδρου Υψηλάντη και ανοικοδομήθηκε στα 1782 - 1784 μ.Χ. έπειτα από τάξιμο που έκανε ο ηγεμόνας στην Παναγία. Προήγηθηκε το 1779 μ.Χ. σεισμός. Την πληροφορία για το σεισμό του Σεπτεμβρίου 1779 μ.Χ. την βρήκαν γραμμένη επάνω στο μηναίο του Σεπτεμβρίου. «Γεννάται τώρα το ερώτημα πως και διατί ο Υψηλάντης κατέφυγεν εις Ρόδον και έκτισεν την μονήν της Καλόπετρας.

Η παράδοση αναφέρει δύο εκδοχές:

«Ενώ η κόρη του Υψηλάντου υπό βαρείας ασθενείας κατατρυχομένη ήτο ετοιμοθάνατη, η δε επιστήμη είχε παραιτηθή πάσης βοήθειας, ο Υψηλάντης καθήμενος πλησίον της κλίνης της πασχούσης θυγατρός του, εκοιμήθη και βλέπει όνειρον ότι γυνή τις δίδει φάρμακον τι προς την θυγατέρα του, ήτις γίνεται εντελώς καλά. Έντρομος αφυπνίζεται ούτος και βλέπει την θυγατέρα του να χαίρει άκρας υγείας. Έκτοτε εβασάνιζε τον Υψηλάντη η ιδέα ποία ήτο η γυνή εκείνη. Μίαν νύκτα βλέπει καθ' ύπνους την αυτήν γυναίκα, η οποία του είπεν ότι ήτο η Καλόπετρα. Αμέσως ο Υψηλάντης με πλοία σπεύδει εις αναζήτησιν αυτής και μετά πολλάς ημέρας φέρεται εις την παραλίαν του χωρίου Θολού, όπου έμαθεν εις ποίον μέρος ευρίσκεται η Καλόπετρα, εις ην και προσέφερε τας ευχαριστίας του».

Η δεύτερη εκδοχή έχει ως εξής:

Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης, ηγεμόνας της Βλαχίας, μαζί με τους δύο γιους του για πολλούς λόγους θεωρήθηκαν ένοχοι ανταρσίας ενάντια στην Υψηλή Πύλη και εστάλησαν εξόριστοι στη Ρόδο, που ήταν νησί εξορίας μαζί με την Κύπρο. Ήταν Σεπτέμβριος του 1782 μ.Χ. και ο Αλέξανδρος Υψηλάντης με τα δυο παιδιά του περιέπλεαν τη Ρόδο όταν άρχισε τρομερή καταιγίδα και το πλοίο κινδύνευε. Έκαναν τάμα, να κτίσουν μοναστήρι στην Παναγιά, αν σωθούν από την τρομερή τρικυμία, όπως και τελικά έγινε. Ένα δυνατό φως χύθηκε μέσα στο σκοτάδι, το οποίο έφτανε πάνω από ένα βουνό της περιοχής του Θολού. Όταν έφθασε εκεί από όπου έβγαινε το φως, βρήκε την εικόνα της Παναγιάς, στην οποία απέδωσε από θαύμα τη σωτηρία του και ανοικοδόμησε το Ναό. Επίσης, η αβλαβής προσάραξη του Υψηλάντη στη τοποθεσία «Πιλαβάκια» της παραλίας Θολού, απέναντι ακριβώς από την Καλόπετρα σε σημείο που δεν υπήρχε λιμάνι, θα μπορούσε να θεωρηθεί κι άλλο θαύμα προς την οικογένεια Υψηλάντη.

Όσο αφορά την εικόνα της Θεοτόκου, ο Χάρης Κουτελάκης μας κάνει λεπτομερέστατη περιγραφή της εικόνας, που απεικονίζει μια φουρτουνιασμένη θάλασσα, με μισοβυθισμένα καμιά εικοσαριά ιστιοφόρα. Ένα πλοίο φαίνεται μόνο να έχει διασωθεί και η σωτηρία του οφείλεται σε θαύμα της Παναγιάς, που εικονίζεται στην πάνω αριστερή γωνία να ξεπροβάλλει μέσα από τον σκοτεινό ουρανό, κρατώντας στο δεξί της χέρι το βρέφος – Χριστό. Στο κάτω μέρος της εικόνας, μέσα σ' ένα «άσπρο κυματοειδές πλαίσιο», βρίσκεται γραμμένη η λατινική επιγραφή «VOTUM FECIT ET GRATIAM ACCERIT» δηλαδή «Ευχών έκαμα και χάριν έλαβα». Με βάση αυτή την επιγραφή έχουν διατυπωθεί διάφορες απόψεις. Άλλοι πιστεύουν ότι η εικόνα αφιερώθηκε από τον Υψηλάντη ως ευχαριστία, άλλοι ότι τη βρήκε εκεί και ανοικοδόμησε το ναό και άλλοι ότι είναι τάξιμο Ροδίου ναυτικού που σώθηκε.

Το Μοναστήρι ήταν Κοινοβιακή Μονή και βρισκόταν σε μεγάλη ακμή ως τις αρχές του 20ου μ.Χ. αιώνα. Διατηρούσε κελιά που χρησίμευαν για κοιτώνες των μοναχών, σαν αποθήκες και σαν αναγνωστήρια. Η προσφορά της Μονής ήταν μεγάλη στην Παιδεία. Κάθε χρόνο έδινε το ποσό των 450 γροσίων για να συντηρήσει την κεντρική σχολή.

Οι Ηγούμενοι που πέρασαν από την Καλόπετρα ήταν ο Φιλόθεος, ο Βενιαμίν, ο Σαμουήλ, ο Παρθένιος και ο τελευταίος Διονύσιος Παπαδάτος. Αυτός ήταν και δάσκαλος για τα παιδιά του Θολού. Στις 1 Οκτωβρίου 1908 μ.Χ. έχουμε ένα έγγραφο – επιστολή του Διονύσιου Παπαδάτου που απευθύνεται στα «φιλόμουσα και πατριωτικά αισθήματα των ομογενών ημών και ζητεί οικονομικήν ενίσχυση η οποία διατίθεται υπέρ της σπουδαζούσης νεότητος και ουχί προς άνετον βίον και ευμάρειαν των καλογήρων...».

Το Μοναστήρι, εκτός από τα κτήματα ως οικονομική μονάδα, εκμεταλλευόταν το δέντρο Ζυά που αφθονούσε, όχι μόνο για το φαρμακευτικό του έλαιο, αλλά γιατί όταν ξεραθεί, χρησιμοποιείται ως λιβάνι. Ταυτόχρονα, ο νερόμυλος στην κοιλάδα πελεκάνου εξασφάλιζε το απαιτούμενο ετήσιο εισόδημα αλεύρων, ενώ η μελισσοκομία και η σηροτροφία φαίνεται να ήταν ανεπτυγμένες. Αναφέρεται ότι χρησιμοποιώντας το φαρμακευτικό έλαιο και καταφεύγοντας στην Παναγιά, εθεραπεύοντο όσοι έπασχαν από βασκανία και εγκεφαλικές νόσους.

Σήμερα στη Μονή σώζονται μερικά εκκλησιαστικά βιβλία τυπωμένα στη Βενετία το 1754 μ.Χ., ένα Ιερό Ευαγγέλιο τυπωμένο στα 1745 μ.χ., ένας μπακιρένιος δίσκος με παραστάσεις του Αδάμ και της Εύας και ένα ασημένιο Δισκοπότηρο με χρονολογία του 1873 μ.Χ. Επίσης, δύο μπρούτζινοι δίσκοι του 14ου μ.Χ. αιώνα με γοθικές επιγραφές στο χείλος, ίσως του εργαστηρίου της Νυρεμβέργης.

Η Παναγιά Καλόπετρα γιορτάζει εκτός από τις 15 Αυγούστου και την Παρασκευή της Διακαινησίμου.

